

The Assam Movement: Causes and Consequences

The Assam Movement (1979-1985) was one of the most significant socio-political movements in post-independence India. It was primarily an anti-foreigner agitation led by the All Assam Students' Union (AASU) and the All Assam Gana Sangram Parishad (AAGSP), demanding the detection, disenfranchisement, and deportation of illegal immigrants from Assam. The movement, which lasted for six years, had deep-rooted causes and far-reaching consequences, reshaping the political landscape of Assam.

Causes of the Assam Movement

1. Unchecked Influx of Foreigners

- The migration of people from East Bengal (later Bangladesh) into Assam had been occurring since the British period. The British had encouraged migration to increase agricultural production and revenue collection.
- After independence, the problem continued, and the influx of Bangladeshi immigrants became a critical issue for the Assamese people, leading to concerns about demographic change and loss of indigenous identity.

2. Electoral Manipulation and Illegal Voters

- The immediate trigger for the Assam Movement was the by-election in the Mangaldoi parliamentary constituency in 1979. The sudden increase in the number of voters raised suspicion that a large number of illegal immigrants had been included in the electoral rolls.
- The AASU demanded the removal of all foreigners from the electoral rolls before the elections, which was denied by the government, leading to widespread protests.

3. Identity Crisis and Fear of Marginalization

- The Assamese people feared that the continuous influx of immigrants, particularly from Bangladesh, would turn them into a minority in their own homeland.

- There was a growing perception that Assamese culture, language, and political control were under threat from the increasing number of Bengali-speaking migrants.

4. Economic Struggles and Unemployment

- Economic underdevelopment and limited job opportunities in Assam created resentment against outsiders who were seen as taking away local jobs.
- The presence of illegal immigrants in government jobs and businesses intensified the agitation, with the Assamese youth feeling economically deprived.

5. Political Instability and Government Apathy

- The Congress-led government was accused of using illegal immigrants as a vote bank, leading to distrust among the Assamese people.
- The government's failure to implement strict measures to control illegal migration fueled mass protests.

Consequences of the Assam Movement

1. Widespread Violence and Loss of Lives

- The movement, which initially started as a peaceful protest, later turned violent. Clashes between Assamese nationalists and immigrant communities led to large-scale bloodshed.
- The infamous **Nellie Massacre** (1983) was the deadliest incident, where over 2,000 people, mostly Bengali Muslims, were killed.
- Government crackdowns and police firings resulted in further loss of lives, destruction of property, and communal tensions.

2. Assam Accord and Its Impact

- After six years of agitation, the **Assam Accord** was signed on August 15, 1985, between AASU and the Government of India, bringing the movement to an end.
- Key provisions of the Accord included:

- **Cut-off date for citizenship:** March 24, 1971, was set as the deadline for detecting and deporting illegal immigrants.
- **Protection of Assamese Identity:** Constitutional safeguards were promised for the protection of Assamese culture and language.
- **Detection and Deportation:** A process was to be set up to identify and expel illegal immigrants.

3. Rise of Regionalism and the Formation of AGP

- The leaders of the Assam Movement formed the **Asom Gana Parishad (AGP)** in 1985, a regional political party that later came to power in Assam.
- The movement gave birth to a new wave of Assamese nationalism, emphasizing self-governance and the protection of indigenous rights.

4. Lingering Ethnic and Communal Tensions

- The movement deepened communal divisions between Assamese Hindus and Bengali-speaking Muslims, leading to long-term mistrust and periodic clashes.
- Organizations like the **All Assam Minority Students' Union (AAMSU)** were formed in response, representing the interests of Bengali-speaking Muslims.

5. Legal and Administrative Reforms

- The **Illegal Migrants (Determination by Tribunals) Act, 1983**, was passed to deal with illegal immigrants, but it was later scrapped in 2005 due to its ineffectiveness.
- The **National Register of Citizens (NRC)** update was undertaken in 2019 to identify legal citizens and detect illegal immigrants.

6. Unfulfilled Promises and Continuing Controversies

- Despite the Assam Accord, illegal immigration remained a contentious issue, with many Assamese feeling that the government had failed to implement the agreement effectively.
- The NRC process and the Citizenship Amendment Act (CAA) reignited protests in Assam, showing that the issues raised during the Assam Movement are still unresolved.

Conclusion

The Assam Movement was a historic and defining moment in Assam's socio-political landscape. While it succeeded in bringing attention to the issue of illegal immigration, it also resulted in violence, communal divisions, and political upheaval. The Assam Accord, though a significant achievement, has not fully resolved the concerns of the Assamese people, and immigration remains a sensitive issue in the state even today. The movement's legacy continues to shape Assam's politics, identity discourse, and regional aspirations.

অসম আন্দোলন: কাৰণ আৰু পৰিণতি

অসম আন্দোলন (১৯৭৯-১৯৮৫) স্বাধীনতাৰ পিছৰ ভাৰতৰ অন্যতম গুৰুত্বপূৰ্ণ সমাজ-ৰাজনৈতিক আন্দোলন আছিল। এইটো মূলতঃ বিদেশী-বিৰোধী আন্দোলন আছিল, যাক অখিল অসম ছাত্ৰ সন্থা (আছু) আৰু অখিল অসম গণ সংগ্ৰাম পৰিষদে (আগচপ) নেতৃত্ব দিছিল, যিয়ে অসমৰ পৰা অবৈধ প্ৰব্ৰজনকাৰীৰ চিনাক্তকৰণ, ভোটাধিকাৰৰ পৰা বঞ্চিত কৰা আৰু নিৰ্বাসনৰ দাবী জনাইছিল। ছয় বছৰ ধৰি চলা এই আন্দোলনৰ কাৰণ গভীৰভাৱে শিপাই আছিল আৰু ইয়াৰ পৰিণতি বহুদূৰ প্ৰসাৰিত হৈছিল, যিয়ে অসমৰ ৰাজনৈতিক ভূ-পৰিচয়ক নতুন ৰূপ দিছিল।

অসম আন্দোলনৰ কাৰণ

১. বিদেশীৰ অনিয়ন্ত্ৰিত প্ৰবাহ

- পূৰ্ব বংগ (পিছত বাংলাদেশ)ৰ পৰা অসমলৈ মানুহৰ প্ৰব্ৰজন ব্ৰিটিছ কালৰে পৰা আৰম্ভ হৈছিল। ব্ৰিটিছসকলে কৃষি উৎপাদন বৃদ্ধি আৰু ৰাজহ সংগ্ৰহৰ বাবে এই প্ৰব্ৰজনক উৎসাহিত কৰিছিল।
- স্বাধীনতাৰ পিছতো এই সমস্যা অব্যাহত থাকিল, আৰু বাংলাদেশী প্ৰব্ৰজনকাৰীৰ প্ৰবাহ অসমীয়া লোকৰ বাবে এক জটিল বিষয় হৈ পৰিল, যাৰ ফলত জনসংখ্যাগত পৰিৱৰ্তন আৰু স্থানীয় পৰিচয়ৰ সংকটৰ আশংকাৰ সৃষ্টি হ'ল।

২. নিৰ্বাচনী কাৰচাজি আৰু অবৈধ ভোটাৰ

- অসম আন্দোলনৰ তাৎক্ষণিক কাৰণ আছিল ১৯৭৯ চনত মংগলদৈ সংসদীয় সমষ্টিৰ উপ-নিৰ্বাচন। ভোটৰ সংখ্যাৰ হঠাৎ বৃদ্ধিয়ে সন্দেহ জন্মাইছিল যে ভোটৰ তালিকাত বহু অবৈধ প্ৰব্ৰজনকাৰীৰ নাম সন্নিৱিষ্ট হৈছে।
- আছুৰে নিৰ্বাচনৰ পূৰ্বে সকলো বিদেশীৰ নাম ভোটৰ তালিকাৰ পৰা আঁতৰোৱাৰ দাবী জনাইছিল, কিন্তু চৰকাৰে তাক নাকচ কৰাত ব্যাপক প্ৰতিবাদৰ সৃষ্টি হৈছিল।

৩. পৰিচয়ৰ সংকট আৰু প্ৰান্তীয়কৰণৰ ভয়

- অসমীয়া লোকৰ মনত এটা ভয় জন্মিছিল যে বাংলাদেশৰ পৰা অবিৰত প্ৰব্ৰজনৰ ফলত তেওঁলোক নিজৰ মাতৃভূমিত সংখ্যালঘু হৈ পৰিব।
- বঙালীভাষী প্ৰব্ৰজনকাৰীৰ সংখ্যা বৃদ্ধিৰ সৈতে অসমীয়া সংস্কৃতি, ভাষা আৰু ৰাজনৈতিক নিয়ন্ত্ৰণৰ ওপৰত ভাবুকিৰ ধাৰণা ক্ৰমশঃ প্ৰবল হৈ উঠিছিল।

৪. অৰ্থনৈতিক সংগ্ৰাম আৰু নিবনুৱাৰ সমস্যা

- অসমৰ অৰ্থনৈতিক অনগ্ৰসৰতা আৰু সীমিত চাকৰিৰ সুযোগে বাহিৰৰ লোকৰ বিৰুদ্ধে অসন্তুষ্টিৰ সৃষ্টি কৰিছিল, যিসকলক স্থানীয় চাকৰি কাঢ়ি নিয়াৰ অপৰাধী হিচাপে দেখা গৈছিল।
- চৰকাৰী চাকৰি আৰু ব্যৱসায়ত অবৈধ প্ৰব্ৰজনকাৰীৰ উপস্থিতিয়ে আন্দোলনক তীব্ৰতৰ কৰিছিল, অসমীয়া যুৱক-যুৱতীসকলে নিজকে অৰ্থনৈতিকভাৱে বঞ্চিত অনুভৱ কৰিছিল।

৫. ৰাজনৈতিক অস্থিৰতা আৰু চৰকাৰৰ উদাসীনতা

- কংগ্ৰেছৰ নেতৃত্বাধীন চৰকাৰৰ ওপৰত অভিযোগ উঠিছিল যে তেওঁলোকে অবৈধ প্ৰব্ৰজনকাৰীক ভোটবেংক হিচাপে ব্যৱহাৰ কৰিছে, যাৰ ফলত অসমীয়া লোকৰ মাজত অবিশ্বাসৰ সৃষ্টি হৈছিল।
- অবৈধ প্ৰব্ৰজন নিয়ন্ত্ৰণৰ বাবে কঠোৰ ব্যৱস্থা গ্ৰহণত চৰকাৰৰ ব্যৰ্থতাই জনগণৰ প্ৰতিবাদক উত্তপ্ত কৰি তুলিছিল।

অসম আন্দোলনৰ পৰিণতি

১. ব্যাপক হিংসা আৰু প্ৰাণহানি

- প্ৰথমে শান্তিপূৰ্ণ প্ৰতিবাদ হিচাপে আৰম্ভ হোৱা এই আন্দোলন পিছত হিংসাত্মক হৈ পৰিছিল। অসমীয়া জাতীয়তাবাদী আৰু প্ৰব্ৰজনকাৰী সম্প্ৰদায়ৰ মাজত সংঘৰ্ষই বৃহৎ পৰিমাণৰ ৰক্তপাতৰ সৃষ্টি কৰিছিল।
- ১৯৮৩ চনৰ কুখ্যাত নেলী হত্যাকাণ্ড আছিল আটাইতকৈ ভয়াৱহ ঘটনা, য'ত ২,০০০ৰো অধিক লোক, বেছিভাগ বঙালী মুছলমান, নিহত হৈছিল।
- চৰকাৰৰ দমনমূলক ব্যৱস্থা আৰু পুলিচৰ গুলীচালনাই অধিক প্ৰাণহানি, সম্পত্তিৰ ধ্বংস আৰু সম্প্ৰদায়িক উত্তেজনাৰ সৃষ্টি কৰিছিল।

২. অসম চুক্তি আৰু ইয়াৰ প্ৰভাৱ

- ছয় বছৰৰ আন্দোলনৰ পিছত ১৯৮৫ চনৰ ১৫ আগষ্টত আছু আৰু ভাৰত চৰকাৰৰ মাজত অসম চুক্তি স্বাক্ষৰিত হৈছিল, যিয়ে আন্দোলনৰ সমাপ্তি ঘটাইছিল।
- চুক্তিৰ মূল বিষয়সমূহ আছিল:
 - নাগৰিকত্বৰ সীমা: ১৯৭১ চনৰ ২৪ মাৰ্চক অবৈধ প্ৰব্ৰজনকাৰী চিনাক্ত আৰু নিৰ্বাসনৰ সীমা হিচাপে নিৰ্ধাৰণ কৰা হৈছিল।
 - অসমীয়া পৰিচয়ৰ সুৰক্ষা: অসমীয়া সংস্কৃতি আৰু ভাষাৰ সুৰক্ষাৰ বাবে সাংবিধানিক নিশ্চয়তাৰ প্ৰতিশ্ৰুতি দিয়া হৈছিল।
 - চিনাক্তকৰণ আৰু নিৰ্বাসন: অবৈধ প্ৰব্ৰজনকাৰীক চিনাক্ত আৰু বহিষ্কাৰৰ বাবে এটা প্ৰক্ৰিয়া স্থাপনৰ কথা আছিল।

৩. আঞ্চলিকতাৰ উত্থান আৰু এজিপিৰ গঠন

- আন্দোলনৰ নেতাসকলে ১৯৮৫ চনত অসম গণ পৰিষদ (এজিপি) গঠন কৰিছিল, যি এটা আঞ্চলিক ৰাজনৈতিক দল হিচাপে পিছত অসমত ক্ষমতালৈ আহিছিল।
- এই আন্দোলনে অসমীয়া জাতীয়তাবাদৰ এক নতুন ঢৌৰ জন্ম দিছিল, যিয়ে স্ব-শাসন আৰু স্থানীয় অধিকাৰৰ সুৰক্ষাৰ ওপৰত গুৰুত্ব আৰোপ কৰিছিল।

৪. দীৰ্ঘস্থায়ী জাতিগত আৰু সম্প্ৰদায়িক উত্তেজনা

- আন্দোলনে অসমীয়া হিন্দু আৰু বঙালীভাষী মুছলমানৰ মাজত সম্প্ৰদায়িক বিভাজনক গভীৰ কৰিছিল, যাৰ ফলত দীৰ্ঘম্যাদী অবিশ্বাস আৰু সময়ে সময়ে সংঘৰ্ষৰ সৃষ্টি হৈছিল।
- ইয়াৰ প্ৰতিক্ৰিয়াত অখিল অসম সংখ্যালঘু ছাত্ৰ সন্থা (আমছু)ৰ দৰে সংগঠন গঠন হৈছিল, যিয়ে বঙালীভাষী মুছলমানৰ স্বাৰ্থক প্ৰতিনিধিত্ব কৰিছিল।

৫. আইনী আৰু প্ৰশাসনিক সংস্কাৰ

- ১৯৮৩ চনত অবৈধ প্ৰব্ৰজনকাৰী (ট্ৰাইবুনেলৰ দ্বাৰা নিৰ্ধাৰণ) আইন পাছ কৰা হৈছিল, কিন্তু ইয়াৰ অকাৰ্যকৰীতাৰ বাবে ২০০৫ চনত ইয়াক বাতিল কৰা হৈছিল।
- ২০১৯ চনত ৰাষ্ট্ৰীয় নাগৰিক পঞ্জী (এন আৰ চি)ৰ হালনাগাদ কৰা হৈছিল বৈধ নাগৰিক চিনাক্ত আৰু অবৈধ প্ৰব্ৰজনকাৰী ধৰাৰ বাবে।

৬. অপূৰ্ণ প্ৰতিশ্ৰুতি আৰু চলি থকা বিতৰ্ক

- অসম চুক্তিৰ পিছতো অবৈধ প্ৰব্ৰজন এটা বিতৰ্কিত বিষয় হৈয়েই আছে, বহু অসমীয়াই অনুভৱ কৰিছে যে চৰকাৰে চুক্তিখন ফলপ্ৰসূভাৱে ৰূপায়ণ কৰাত ব্যৰ্থ হৈছে।
- এন আৰ চি প্ৰক্ৰিয়া আৰু নাগৰিকত্ব সংশোধনী আইন (চি এ এ)য়ে অসমত পুনৰ প্ৰতিবাদৰ সূচনা কৰিছে, যিয়ে দেখুৱাইছে যে অসম আন্দোলনৰ সময়ত উত্থাপিত বিষয়বোৰ এতিয়াও সমাধান হোৱা নাই।

উপসংহাৰ

অসম আন্দোলন অসমৰ সমাজ-ৰাজনৈতিক পৰিস্থিতিৰ এক ঐতিহাসিক আৰু নিৰ্ণায়ক মুহূৰ্ত আছিল। ই অবৈধ প্ৰব্ৰজনৰ বিষয়টোক দৃষ্টিগোচৰ কৰাত সফল হৈছিল যদিও হিংসা, সম্প্ৰদায়িক বিভাজন আৰু ৰাজনৈতিক অশান্তিৰ সৃষ্টি কৰিছিল। অসম চুক্তি এটা গুৰুত্বপূৰ্ণ সাফল্য আছিল, কিন্তু ই অসমীয়া লোকৰ উদ্বেগসমূহ সম্পূৰ্ণৰূপে সমাধান কৰিব পৰা নাছিল, আৰু প্ৰব্ৰজন আজিও ৰাজ্যখনৰ এক স্পৰ্শকাতৰ বিষয় হৈয়েই আছে। এই আন্দোলনৰ উত্তৰাধিকাৰে অসমৰ ৰাজনীতি, পৰিচয়ৰ বিতৰ্ক আৰু আঞ্চলিক আকাংক্ষাক গঢ় দি আহিছে।

Ripun Doley